

Michaela TRNKOVÁ, *Le prince selon Dieu et les hommes. Ctnosti křesťanského knížete pro Adama Františka ze Schwarzenbergu*, České Budějovice 2011, Historický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, bakalářská práce, 77 s. + 6 nestránkovaných obrazových příloh.

Posudek oponenta bakalářské práce

Výzkum raně novověkých knížecích zrcadel (*Fürstenspiegel*), otcovských naučení a výchovných traktátů patří již od 19. století ke klíčovým tématům evropské i domácí historiografie. Jestliže si kolegyně Michaela Trnková zvolila ve své bakalářské práci právě tuto problematiku, lze výběr jejího tématu považovat za vědecky velmi závažný. Za hlavní cíl práce si autorka vytkla představit dosud neznámý rukopis bádenského učenice Philiberta Josepha de Roux *Le prince selon Dieu et les hommes prouvé par les propres paroles de l'écriture sainte (Kníže podle Boha a lidí, doložený vlastními slovy Písma svatého)*, který roku 1725 sepsal pro knížete Adama Františka ze Schwarzenberku. Ten se nachází ve Státním oblastním archivu Třeboň, pracoviště Český Krumlov.

Zpracování badatelsky závažného tématu se ujala s nemalou heuristickou pílí, jež jí umožnila vyzdvihnout silné i slabé stránky dosavadní domácí i zahraniční literatury o knížecích zrcadlech v 16. až 18. století. V úvodní kapitole rovněž neopomněla chronologicky nastínit vývoj tohoto literárního žánru od středověku do poloviny 18. století a zdůraznila vliv prací Niccolò Machiavelliho, Baldassara Castiglioneho, Erasma Rotterdamského, Jiřího Závětu ze Závětic, Jacquese Bénigne Bossueta a Karla Eusebia z Lichtenštejna na výchovu mladých šlechticů. Je jen škoda, že kolegyně neupřela svoji pozornost také ke Španělsku. Vždyť traktáty Antonia de Guevary, Baltasara Graciána či Diega Saavedry de Fajardo na sklonku 17. a počátku 18. století výrazným způsobem zasahovaly – jak to dokládá například nedávný výzkum korespondence Ditrichštejnů, Lobkoviců či Questenberků – do podoby vzdělávání urozených jedinců z českých i rakouských zemí.

Jádro práce tvoří obsahová analýza spisu Philiberta Josepha de Roux. Autorka předloženého pojednání se velmi zdařile pokusila interpretovat Rouxem uvedený soubor ctností, jimiž měl oplývat každý křesťanský panovník/kníže, a neřestí, které bylo nutné z osobnosti vladaře/knížete odstranit či alespoň potlačit. Michaela Trnková však nezůstala u pouhého výčtu jednotlivých ctností a neřestí, ale snažila se je zasadit do dějinného kontextu. Z jejího výkladu jednoznačně vysvítá, že Philibert Joseph de Roux nevytvořil žádný nový systém ctností (neřestí), ale rozpracoval klasický aristotelský systém ctností, jenž ve 13.

století doplnil Tomáš Akvinský. Na tomto místě je rovněž třeba vyzdvihnout autorčin široký rozhled po starověkých a středověkých dějinách, neboť bádenský myslitel použil ve své práci velké množství konkrétních příkladů z Bible, děl církevních otců, starověkých, středověkých i novověkých dějepisců, filozofů a teologů. Již jen samotná identifikace stovek osob, míst a událostí, s nimiž Roux ve svém díle zasvěceně pracoval, představovala nelehký a časově nesmírně náročný počin.

Kromě několika prohrěšků v rozsáhlém a analyticky pojatém vědeckém aparátu napsala Michaela Trnková předloženou bakalářskou práci svěžím jazykem, který se vyznačuje přesnou větnou skladbou a shoduje se s pravopisnou normou současného českého jazyka. Nejednotná volba slovesného času a osoby výkladu, přílišné používání přechodníku a některých archaických výrazů však nepatrným způsobem kazí příznivý dojem.

Uvedené připomínky slouží především jako možné podněty pro autorku předloženého pojednání. Bakalářská práce Michaely Trnkové ukazuje jednu z možných cest, jak proniknout do myšlenkového světa urozeného jedince v polovině 18. století. Předložené pojednání je rovněž výsledkem samostatného badatelského úsilí a obrovské péle. Proto bakalářskou práci Michaely Trnkové doporučuji k obhajobě a navrhuji ji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

Borovany 18. 6. 2011

PhDr. Rostislav Smíšek, Ph.D.